

Ийд намозининг вақти қуёш кўтарилгандан то заволгача | Фикҳ дарслари (259-дарс)

19:00 / 07.12.2023 945

Боши 258-дарсда

Сўнгра намозгоҳга чиқади.

نَع ۞ سَنَانُ بَرِيْمُع يَبَا نَع
نمُهْنَع ۞ هَلَلَا يَضَرُّهَلِ ۞ مُمُع
يَلَص ۞ هَلَلَا لُوسَرِ بَاخَصَا
أَبْكَرْنَا ۞ مَلَسَو ۞ هَيَلَع ۞ هَلَلَا
هَلَلَا يَلَص ۞ يَبْنَلَا يَلَا ۞ أُوْءَا ج
مُهْنَا ۞ نُوْدَهَشَي ۞ مَلَسَو ۞ هَيَلَع ۞

مُهَرَّمِ أَفْ ، سَمِ الْبَلَّالِ الْوَأَرْ
نَا أَوْحَبُ صَا إِذِإَوْ ، أَوْرَطُفِي نَا
وَبَا هَاوَرْ . مُهَالِ صُمِ يَلَا أُوْدَغِي
دَمَحْ أَوْيِئِئِ اسِّنْ لَأَوْ دُوَادِ

Абу Умайр ибн Анасдан, у Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларидан бўлмиш амакиси розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир гуруҳ отлиқ кишилар Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, кеча ҳилолни кўрганлари ҳақида гувоҳлик бердилар. Бас, у зот одамларга оғизларини очишни ва эрталаб намозгоҳга боришни амр қилдилар».

Абу Довуд, Насоий ва Аҳмад ривоят қилишган.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ва рошид халифалар ийд намозларини намозгоҳда ўқиганлари ҳақида ривоятлар кўп. Оддий масжидда ўқиса ҳам бўлаверади.

Намозгоҳда ийд намозидан олдин нафл ўқимайди.

Чунки Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай қилганлар.

هَلَلَايِضَرِّسَابَعِ نُبَا نَع
هَلَلَايِلَّصَّيْبِنَلَا نَا : أَمْ هُنَّ
مَوِيَجَرَخَ مَلَسَوِ هِيَلَعِ

مَلَنِ نِيَتَعَكَّرِ يَلَصَفِ رَطِفًا
هَؤُرَ. اَهْدَعَبَ اَلْوَ اَهْلُبَقْلَصِي
ةَسْمَخُلَا

Ибн Аббос розияллоху анхумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам Фитр куни чиқиб, икки ракъат (ийд) намоз ўқидилар. Улардан олдин ҳам, кейин ҳам намоз ўқимадилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

Ийд намозининг вожиблик ва адо этиш шартлари худди жуманинг шартлари кабидир. Фақат хутба бундан мустасно.

Хутба жуманинг адо қилиниши учун шартдир. Икки ийдда бу шарт йўқ. Шунинг учун ҳам ийднинг хутбаси намоздан кейин бўлади.

هَلَلَا يَضَرَّ رَمْعَ نَبَانَع
هَلَلَا لُؤْسَرَّ نَاكَ: لَأَقِ أُمَّهَنْع
مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَص
هَلَلَا يَضَرُّ رَمْعًا وَرُكَّابًا وَ
نِيَدِيَعُلَا نَوْلَصِي أُمَّهَنْع
ةَبَطُخُلَا لُبَق

Ибн Умар розияллоху анхумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам, Абу Бакр ва Умар розияллоху анхумо икки ийд намозини хутбадан олдин ўқир эдилар».

Ийд намозининг вақти қуёш кўтарилгандан то заволгача.

Ийд намозини қуёш бир ёки икки найза бўйи кўтарилгандан кейин ўқиса бўлади. Қуёш чиқаётган вақтда намоз ўқиш ман қилинган.

يَضْرِبُ رُسُوبِ نُبِ هَلَلِاِ ذُبَعِ نَع
اَنْعَرَفَ اُنْكَ : لِقَاقُ هُنَعُ هَلَلِاِ
نِيحَ كِلَ دَوِ عَاسِلِاِ هِدَهَ يِف
يِرَاخُ بِلِاِ هَاوِرِ حِيْبُ سِتِلِاِ
ذُبَعِ جَرَخُ : هُظْفَلَوِ دُوَادِ وُبَاوِ
لُوسَرُ بِحِ اصِرُ رُسُوبِ نُبِ هَلَلِاِ
هَيْلَعُ هَلَلِاِ يِلَصِ هَلَلِاِ
مُويِ يِفِ سِاِنِلِاِ عَمَ مَلَسَوِ
مِاِمِاِلِاِ اَطْبِاِ رَكَنَافِ ، دِيَعِ
اَنْعَرَفَ اُنْكَ اِنِاِ : لِقَاقُ فِ

نَيِّحَ كُلَّ دَوِّهِ ذَهَ أَنْتَ عَاسَ يَحِي بِسُّتَلَا

Абдуллоҳ ибн Буср розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Биз бу вақтда фориғ бўлган бўлар эдик», деди. Бу тасбеҳ вақтида эди».

Бухорий ва Абу Довуд ривоят қилишган.

Абу Довуднинг лафзида:

«Абдуллоҳ ибн Буср – Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобалари – одамлар билан ийд куни чиқди ва имомнинг кеч қолганини инкор қилиб:

«Бу соатда биз (намоздан) фориғ бўлган бўлар эдик», деди. Ўшанда тасбеҳ вақти эди», дейилган.

Уламолар, ушбу ривоятдаги «тасбеҳ вақти»дан мурод чошгоҳ намози вақти, деганлар. Бундан Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг вақтларида ийд намози чошгоҳдан олдин ўқиб бўлингани келиб чиқади.

Ийд намозини заволдан кейин ўқиб бўлмаслигига қуйидаги ривоят далилдир:

نَعِ سَنَانُ بَرِيْمُعِ يَا نَعِ
نَمُّهُ نَعُهُ لَلَا يَضَرُّهُ لِهَلِّهِ مَوْمُعِ
يَلَّصِ هَلَلَا لُؤْسَرِ بِأَخْصَا
أَبْكَرُ نَأْمَلَسَوِ هَيْلَعُهُ لَلَا

هَلَلَا يَلَصَّيْبِنَلَا يَلَا أُوْءَاج
مُهَّنَا نُوْدَهْشَي مَلَسَوِ هِيَلَع
مُهَرَمَاف ، سَمَّالِبَلَالَهَلَا أُوْر
نَا أُوْحَبْصَا إِذِيُو ، أُوْرطُفِي نَا
وَبَا هَاوْر . مُهَالَصْم يَلَا أُوْدَعِي
دَمَحْأُوِيَّاسِنَلَاو دُوَاد

Абу Умайр ибн Анасдан, у Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларидан бўлмиш амакиси розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир гуруҳ отлиқ кишилар Набий соллalloҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, кеча ҳилолни кўрганлари ҳақида гувоҳлик бердилар. Бас, у зот одамларга оғизларини очишни ва эрталаб намозгоҳга боришни амр қилдилар».

Абу Довуд, Насоий ва Аҳмад ривоят қилишган.

Бошқа бир ривоятда эса «Заволдан кейин келдилар», дейилган. Шунинг учун «Заволдан кейин гувоҳлик берилса, ийд намози эртаси кунга қолдирилади», дейилган. Ушбу ҳадисга ҳамма мазҳаблар бир хил амал қилишади.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.